

ZPRÁVA Z JEDNÁNÍ XVI. LIŠKUTÍNOVÝCH DNŮ

Pplk. MUDr. Karel MARTINÍK, CSc., prof. MUDr. Miloslav TUŠL, CSc.
Vojenský lékařský výzkumný a doškolovací ústav JEP, Hradec Králové

(náčelník: plk. doc. MUDr. Pavel Kuna, DrSc.)

Lékařská fakulta UK, Hradec Králové

(děkan: doc. MUDr. Ivan Vodička, CSc.)

U československé lékařské veřejnosti je jméno generálmajora profesora MUDr. Josefa Liškutína spojeno s životem a prací lékaře, který prosazoval v poválečné socialistické společnosti myšlenky, pravidla a zásady preventivní medicíny. Byl jedním ze zakladatelů novodobé hygienické služby.

Profesor Liškutín se narodil 13. srpna 1910 ve Tvarožné u Brna. Ve své lékařské činnosti byl původně zaměřen na mikrobiologii a patologickou anatomii,

později pracoval v preventivních oborech medicíny, především v hygieně, epidemiologii, zdravotnické statistice a organizaci zdravotnictví.

Přehlédneme-li publikační, organizační, výukovou a praktickou činnost profesora Liškutína, můžeme těžko pochopit, jak mohl během jedenácti poválečných roků vykonat tak velikou práci. Jistě to vyžadovalo výkonů přímo nadlidských a vyčerpávajících. Jeho život nebyl lehký, byl však nesmírně bo-

natý na události. Byl vyplněn vysilující prací, která profesora Liškutína těšila, avšak přispěla k jeho předčasné smrti v únoru 1957.

Jeho odchodem ztratilo nejen vojenské zdravotnictví, nýbrž i celá československá hygiena pilného, nadaného, svědomitého a neúnavného pracovníka, který se o rozvoj hygieny skutečně zasloužil.

Na jeho počest se pořádají pravidelně konference řešící otázky primární prevence a pedagogické otázky spojené s touto tematikou. Ve dnech 26.1.–28.1.1988 proběhly již XVI. Liškutínovy dny, pod patronátem VÝBORU SPOLEČNOSTI ČESKÝCH HYGIENIKŮ. Účastníci se nejprve seznámili s technickými možnostmi nové posluchárny na ústavu hygieny LF UK v Hradci Králové. Byly demonstrovány možnosti ve výuce z hlediska názornosti a testování. Následovalo jednání v novém areálu VLVDŮ. Dr. Býma referoval o základních trendech a novinkách v pedagogické praxi. Byly předvedeny interaktivní systémy a jejich možné aplikace do výuky hygieny, možnosti využití videotechniky při podpoře didaktické stránky výuky.

V další části byli účastníci seznámeni se specializovanou učebnou HVĚZDA a videostudiem VLVDŮ JEP.

Po přesunu do místa konání konference – do Vrsova – zahájil vlastní jednání předseda SPOLEČNOSTI HYGIENIKŮ prof. MUDr. RNDr. Z. Krejčí, CSc.

Tematický blok o výuce a jejích aktivizujících formách byl uveden dvěma přednáškami. PhDr. Mareš, CSc. hovořil o motivaci studentů při výuce hygieny, dr. Nikl, CSc. o aktivizaci výuky učebními úlohami, o metodách jejich objektivní taxace. Obě přednášky byly přítomnými vyslechnuty s velkým zájmem a vyvolaly podnětnou diskusi. V ní jednotliví zástupci kateder a ústavů hygieny hovořili o vlastních aktivizujících formách výuky.

Příští konference Liškutínových pracovních dnů by měla být věnována diskusi o základních otázkách pedagogického procesu v současné etapě koncepce oboru hygieny, tj. upřesnění a konkretizaci cílů výuky, zejména ve smyslu ujasnění, jaké znalosti a dovednosti má získat absolvent všeobecného, hygienického, pediatrického a stomatologického směru v pregraduální výuce.

Náměty, návrhy a doporučení jednotlivých kateder všeobecného směru by zpracovala pracovní skupina ve složení: doc. MUDr. D. Hrubá, CSc., prof. MUDr. RNDr. Z. Krejčí, CSc., doc. MUDr. O. Klein, CSc., prof. MUDr. M. Tušl, CSc. (termín pro zaslání návrhů – říjen 1988).

Dalším tematickým blokem byly otázky výzkumu na katedrách hygieny.

Bylo konstatováno, že je nutné hledat možnosti propojení výzkumných úkolů mezi katedrami. Změnit počet úkolů, soustředit se na ty, které lze řešit společně, nebo kde je nutné podílet se na řešení dílčích částí jednoho úkolu podle vytvořeného výzkumného

úkolu katedry. Dále se zaměřit na výzkum ve smyslu nové koncepce na řešení lékařské problematiky hygieny. Soustředit se na úkoly primární prevence. Zapojit více studentské vědecké síly do řešení výzkumné problematiky kateder a požadovat, aby ve SVOČ byla zařazena samostatná sekce preventivní medicíny.

Ke koordinaci výzkumných programů byla vytvořena skupina: prof. MUDr. J. Lener, DrSc., doc. MUDr. O. Klein, CSc., doc. MUDr. J. Kotulán, CSc., doc. MUDr. L. Majláthová, CSc., která shromáždí informace o výzkumných záměrech kateder hygieny a bude sledovat postup přípravy výzkumných plánů, informovat o možnostech spolupráce.

Dále pokračoval program konference diskusí ke koncepci hygieny. Prof. MUDr. M. Tušl, CSc. úvodem připomněl, že smyslem původního článku v Čs. hygieně bylo podnítit diskusi o současném stavu hygieny a její budoucnosti u nás. Poté se zaměřil na úkoly, které vyplývají pro pracovníky hygienických kateder na lékařských fakultách:

1. učitelé musí být na vysoké ideologické a odborné úrovni,
2. je nutné cílené a jednotné zaměření prací kateder,
3. výuku a výchovu nutno koncipovat v duchu medicínského zaměření oboru,
4. ujasnit cíle a úkoly hygieny v rámci přípravy studentů a významu oboru pro praxi,
5. ujednotit v maximální možné míře výuku, včetně učebních textů,
6. ve výzkumu koncentrovat síly a prostředky na společensky požadované úkoly, navazovat spolupráci a zaměřit se na sledování dynamiky vztahů mezi člověkem a prostředím,
7. získávat informaci o zdravotním stavu obyvatelstva jako základ pro další bádání o příčinných vztazích mezi člověkem a prostředím.

Prof. MUDr. M. Tušl, CSc. se zabýval i uveřejněnými diskusními příspěvky ke koncepci hygieny, ze kterých vyplývá, že by bylo vhodné nalézt způsoby objektivizace znaků zdraví z pohledu hygieny. Je nutné vymezit hranice mezi úkoly hygieny a ostatními i nemedicínskými obory.

Z článku doc. MUDr. J. Kotulána, CSc. upozornil prof. MUDr. M. Tušl, CSc. na požadavek ustanovení organizačně samostatných útvarů primární prevence, které by svojí náplní práce mohly přispět i k medicínsky atraktivnější činnosti lékařů.

V průběhu XVI. Liškutínových dnů se uskutečnila schůzka členů komise pro modernizaci výuky. Jejím vedením byl pověřen doc. A. Vyskočil, CSc., vedoucí ústavu hygieny LF UK v Hradci Králové.

Na základě jednání XVI. Liškutínových dnů lze konstatovat, že úkoly a cíle, které stanovil VÝBOR SPOLEČNOSTI HYGIENIKŮ, byly splněny.